

Uitspraak

De klachtencommissie (hierna te noemen de commissie) heeft kennis genomen van de klacht van <naam klaagster>, wonende te <woonplaats>. De klacht is gericht tegen <naam verweerder 1>, psychiater en <naam verweerder 2>, AIOS (hierna te noemen verweerdens).

Verloop procedure

- Klachtenformulier van <klaagster>, ontvangen op 21 maart 2020;
- Aanvulling/wijziging van de klacht van <klaagster> door (patiëntvertrouwenspersoon), ontvangen op 26 maart 2020;
- Verweerschrift van <verweerdens>, ontvangen op 31 maart 2020;
- Aanvullend verweerschrift op aanvulling/wijziging klacht, ontvangen op 3 april 2020;
- Dossierstukken, ontvangen op 10 april 2020;
- Inzage door de commissie in delen van dossier (namelijk: de zorgmachtiging, het behandelplan, het art. 8.9 besluit en de voortgangsrapportage periode januari-april 2020), ontvangen op 10 april 2020.

In eerste instantie heeft klaagster geen toestemming gegeven voor inzage in haar dossier. Tijdens de hoorzitting op 8 april 2020 heeft klaagster alsnog toestemming gegeven. De klachtencommissie heeft hierop na de hoorzitting een aantal relevante dossierstukken opgevraagd en ingezien.

De hoorzitting heeft telefonisch plaatsgevonden, waarbij partijen in de gelegenheid zijn gesteld een mondelinge toelichting te geven. Klaagster werd hierbij ondersteund door , patiëntvertrouwenspersoon (hierna: pvp).

De klacht

De klachten, hieronder puntsgewijs weergegeven, richten zich tegen navolgende toepassingen op grond van een besluit tot het verlenen van verplichte zorg (art. 8.9 Wvvgz):

- 1) Constante dwang en isolatie: beperking vrijheden door het sturen naar haar kamer en/of separeer;
- 2) Slechts 1x per dag kort dagbesteding;
- 3) Het intrekken van de verloven als gevolg van de corona-maatregelen.

Ontvankelijkheid

De commissie oordeelt dat de klacht ontvankelijk is, op grond van art. 10.1 Wvvgz jo. art 10.3 sub f Wvvgz en de klachtenregeling Wvvgz van GGNet.

Standpunten klaagster, verkort en zakelijk weergegeven

Ten aanzien van 1) de beperking vrijheden door constante dwang en isolatie:

Klaagster stelt dat zij er niet tegen kan om opgesloten te zitten op een afdeling zoals waar ze is opgenomen. Alles wat ze doet wordt opgemerkt en hierdoor raakt ze zeer gefrustreerd. Dit wil ze dan uiten door bijvoorbeeld te schreeuwen (liefst in de binnentuin waar ze zo min mogelijk mensen tot last is). Na zo'n emotionele uitbarsting wordt klaagster meestal naar haar kamer gestuurd. Zij vindt dat niet prettig en wil niet dat haar vrijheden worden ingeperkt.

Ten aanzien van 2) de dagbesteding:

Klaagster kan zich goed uiten door creatief bezig te zijn. Zij krijgt op dit moment echter maar één keer per dag kort dagbesteding, dit is te weinig om zich op een creatieve manier te kunnen uiten. Hierdoor groeit haar frustratie en het antwoord van haar behandelaars hierop is altijd dwang en isolatie.

Ten aanzien van 3) het intrekken van de verloven als gevolg van de corona-maatregelen:

Klaagster stelt dat zij al sinds de kerst vorig jaar is opgesloten. Ze wil heel graag naar huis, het liefst vandaag nog. Alles wat was toegezegd aan verloven en bezoeken is ingetrokken en dat is niet terecht volgens klaagster.

Standpunten verweerders, verkort en zakelijk weergegeven

Ten aanzien van 1) de beperking van de vrijheden door constante dwang en isolatie:

Klaagster is opgenomen met een manisch psychotisch toestandsbeeld bij een bekende schizo-affectieve stoornis middels een zorgmachtiging. Verweerders stellen dat het insluiten van klaagster gebeurt conform de kaders van de zorgmachtiging. Klaagster is hiervan op de hoogte gesteld door middel van een zogeheten art. 8.9-brief.

Het doel van insluiting is het voorkomen van gevaar, teloorgang, strafbare feiten of ordeverstoring in de kliniek. In het behandelplan is beschreven dat indien bovengenoemde punten dreigen, klaagster een time out op haar kamer krijgt en medicatie aangeboden krijgt. Als dit niet afdoende is, volgt als uiterste middel de separatie. De duur van de maatregelen is zo kort als mogelijk.

Ten aanzien van 2) de dagbesteding:

Verweerders stellen dat de standaard programma's op dit moment niet altijd in hun normale vorm en omvang kunnen plaatsvinden. De reden hiervoor is de nu geldende richtlijn binnen GGNet rondom het corona-virus. Op basis hiervan zijn er restricties aan de mogelijkheden voor dagbesteding ingesteld.

Verweerders betreuren het dat de standaard programma's niet hun normale doorgang kunnen vinden maar er wordt, binnen de regels en de mogelijkheden die er zijn, zoveel mogelijk geprobeerd om de normale therapieën doorgang te laten vinden.

Ten aanzien van 3) het intrekken van de verloven als gevolg van de corona-maatregelen:

Verweerders stellen dat de beperkingen rondom de zelfstandige vrijheden ingesteld zijn in verband met de maatregelen die zijn getroffen, om de kans op een eventuele besmetting met corona zo klein mogelijk te maken. Hiermee volgen verweerders de richtlijn die vanuit de Raad van Bestuur van GGNet is afgegeven. Deze richtlijn is door de verantwoordelijke afdelingsmanager geïmplementeerd.

Hoorzitting

Voorafgaand aan de hoorzitting maakt klagster via de pvp bekend dat zij inmiddels naar huis is. Tijdens de hoorzitting is door verweerders nader toegelicht dat het een voorwaardelijk ontslag betreft. Sinds de opname en behandeling met medicatie is de toestand van klagster verbeterd. Vanwege het corona-virus kon klagster niet meer met verlof. Gedwongen opname was onder de gegeven omstandigheden niet meer proportioneel, vandaar dat klagster iets eerder dan gepland met voorwaardelijk ontslag is gegaan en thuis begeleiding krijgt van Fact.

Tijdens de hoorzitting hebben partijen hun standpunten nader toegelicht.

Klagster heeft tijdens de hoorzitting benadrukt dat het al jaren een strijd voor haar is, ze is blij om weer thuis te zijn.

De pvp benoemt namens klagster dat klagster erg gesteld is op haar autonomie en vrijheden. Klagster heeft een lange geschiedenis met GGZ en beperkingen en dergelijke. Afzondering en separatie raakt daarom aan het verleden: vroeger duurden de behandelingen en beperkingen veel langer. Hierdoor is klagster getraumatiseerd. Door afzondering en separatie wordt dit allemaal weer opgeroepen en zorgverleners dienen zich daar goed bewust van te zijn.

Verweerders benadrukken tijdens de hoorzitting dat voor de afzondering en separatie een stappenplan wordt gevolgd. Dit staat in het behandelplan. Zij proberen dit altijd zo kort mogelijk te houden, maar het is niet altijd te voorkomen. De reden voor afzondering/separatie lag vaak in ontwrichtend gedrag van klagster op de afdeling.

Verweerders stellen tijdens de hoorzitting dat klagster was opgenomen op een klinisch gesloten afdeling. Dit betekent weinig bewegingsruimte, veel is gemeenschappelijk, iedereen zit bij elkaar; het besmettingsgevaar is groot. Om besmetting met corona voorkomen, moesten strikte maatregelen worden genomen.

Via verschillende kanalen zijn de maatregelen aan patiënten gecommuniceerd: via behandelcontact, verpleging en posters op de afdeling. Klagster heeft wat de corona-maatregelen betreft pech gehad, zo aan het einde van haar opname.

Het is verweerders bekend dat klagster gesteld is op haar vrijheden. Normaal gesproken zou ze die ook meer hebben gehad, maar vanwege de corona-maatregelen waren de vrijheden nog maar minimaal mogelijk.

Verweerders hebben gezien dat het langzaam beter ging met klagster. Normaal gesproken gaan patiënten dan een keer met verlof om te kijken hoe het gaat, om zo naar hun ontslag toe te kunnen werken. Door de corona-maatregelen werd dit bemoeilijkt. Omdat verlof door de corona-maatregelen niet mogelijk was, is klagster nu eerder met (voorwaardelijk) ontslag gegaan.

Beoordeling

De commissie komt, gelet op de stukken en het besprokene tijdens de hoorzitting, tot de volgende overwegingen en conclusies.

Ten aanzien van 1) de beperking vrijheden door constante dwang en isolatie overweegt de commissie als volgt.

Uit de verslaglegging in het dossier blijkt dat in de periode januari tot en met begin april 2020 ongeveer 10 keer afgezonderd is geweest. De voorwaarden waaronder en het doel van afzondering en separatie staan in het dossier beschreven. Daarnaast is dit ook aan klagster gecommuniceerd door middel van een zogeheten art. 8.9 brief. Deze brief voldoet aan de wettelijke vereisten.

In het dossier wordt beschreven dat er meerdere malen sprake is geweest van fors ontwrichtend gedrag waarna klagster naar haar kamer is gestuurd of is gesepareerd. Op basis van de stukken acht de commissie het aannemelijk dat er steeds is getoetst of sprake was van een noodzaak en/of met een lichtere interventie kon worden volstaan; ook is geprobeerd de duur steeds zo kort mogelijk te laten zijn. Naar het oordeel van de klachtencommissie zijn de toegepaste maatregelen proportioneel. Ook blijkt uit hetgeen ter hoorzitting naar voren is gekomen, dat de voorwaarden en maatregelen in voldoende mate met klagster zijn gecommuniceerd.

De klachtencommissie ziet geen aanwijzing voor onzorgvuldig handelen door verweerders en zal dit klachtonderdeel om die reden dan ook ongegrond verklaren.

De klachtonderdelen 2) en 3) met betrekking tot de beperking van vrijheden (beperking mogelijkheden dagbesteding en intrekken van verloven) als gevolg van de coronamaatregelen lenen zich voor gezamenlijke behandeling.

Als gevolg van de corona-crisis heeft de Nederlandse overheid maatregelen afgekondigd die gelden voor alle burgers in Nederland.

GGZ Nederland heeft deze maatregelen vertaald naar richtlijnen voor de GGZ-sector. GGNet heeft deze richtlijnen vervolgens vertaald naar de eigen organisatie. Deze richtlijn is zeer zorgvuldig tot stand gekomen met behulp van diverse expertises en is vervolgens geïmplementeerd.

Dit had tot gevolg dat op een aantal afdelingen een aantal maatregelen getroffen moesten worden, waaronder het inperken van vrijheden en het intrekken van verloven. Het doel hiervan was om besmetting met corona op afdelingen en/of eventuele verdere verspreiding van het virus te voorkomen (algemeen belang). Gezien de in Nederland ontstane situatie en de door de overheid opgelegde maatregelen zijn de getroffen maatregelen te begrijpen; er was sprake van overmacht. Tijdens de hoorzitting is gebleken dat de maatregelen op verschillende manieren aan patiënten zijn gecommuniceerd: via behandelcontact, verpleging en posters op de afdeling.

In het specifieke geval van klaagster hebben verweerders steeds getoetst in hoeverre gedwongen opname met daarbij de als gevolg van corona opgelegde beperkingen, gegeven de huidige omstandigheden nog proportioneel was. Op basis daarvan zijn verweerders tot de conclusie gekomen dat continuering van de situatie – met inperking van alle vrijheden – in het geval van klaagster te ingrijpend en vergaand zou zijn. Om die reden is besloten klaagster vervroegd met voorwaardelijk ontslag laten gaan, om klaagster daarmee de mogelijkheid te bieden in de thuissituatie en onder begeleiding van Fact verder te werken aan haar doelen. Verweerders hebben daarmee naar het oordeel van de klachtencommissie blijk gegeven van zorgvuldig handelen en een afweging gemaakt tussen het algemene belang en het persoonlijke belang van klaagster om invulling te geven aan haar behoefte aan autonomie en vrijheden.

Op grond van het bovenstaande komt de klachtencommissie tot de conclusie dat de door verweerders toegepaste maatregelen in de gegeven omstandigheden en overmachtssituatie goed navolgbaar waren en zorgvuldig tot stand zijn gekomen. De klachtonderdelen 2) en 3) zullen om die redenen ongegrond verklaard worden.

Conclusie

De commissie acht op grond van bovenstaande overwegingen de klacht met betrekking tot de beperking vrijheden door constante dwang en isolatie **ongegrond**.

De commissie acht op grond van bovenstaande overwegingen de klacht met betrekking tot de dagbesteding **ongegrond**.

De commissie acht op grond van bovenstaande overwegingen de klacht met betrekking tot het intrekken van de verloven als gevolg van de corona-maatregelen **ongegrond**.

Op 24 april 2020 vastgesteld door de commissie:

mr. M. Leusink, voorzitter;

P.L. de Vries, psychiater;

M. Huijnen, cliëntvertegenwoordiger.

Namens de commissie:

M.T. Averagesch-Wilbrink
ambtelijk secretaris

Tegen een uitspraak van de klachtencommissie kan op grond van art. 10:7 Wvvgz beroep worden ingesteld bij de Rechtbank binnen zes weken na kennisneming van de uitspraak.